

32002D0835

29.10.2002

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

L 294/44

NÕUKOGU OTSUS,

30. september 2002,

millega võetakse vastu teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse eriprogramm
 "Euroopa teadusruumi struktureerimine" (2002–2006)

(2002/835/EÜ)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 166,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust, ⁽²⁾

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Asutamislepingu artikli 166 lõikega 3 nähakse ette Euroopa teadusruumi loomisele ja uuendamisele suunatud Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse kuuendat mitmeaastast raamprogrammi (2002–2006) ⁽⁴⁾ (edaspidi "raamprogramm") käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 1513/2002/EÜ rakendamine eriprogrammide kaudu, milles määratakse kindlaks programmi rakendamise üksikasjalikud eeskirjad, kehtestatakse programmi kestus ja nähakse ette vajalikuks peetavad vahendid.
- (2) Raamprogrammi kuulub kolm peamist meetmerühma: ühenduse teadusuuringute keskendamine ja integreerimine, Euroopa teadusruumi struktureerimine ja Euroopa teadusruumi aluste tugevdamine; teine meetmerühm rakendatakse eriprogrammi kaudu.
- (3) Käesoleva programmi suhtes tuleks kohaldada raamprogrammi suhtes kehtivaid eeskirju, mis käsitlevad ettevõtjate, uurimiskeskuste ja ülikoolide osalemist ning teadustöö tulemuste levitamist (edaspidi "osalemise ja levitamise eeskirjad").
- (4) Asutamislepingu artikliga 170 nähakse ette, et käesolev programm on osalemiseks avatud riikidele, kes on sõlminud sellekohased vajalikud lepingud, ning on projekti tasandil ja vastastikuse kasu alusel osalemiseks avatud ka kolmandate riikide üksustele ja rahvusvahelistele teaduskoostöö organisatsioonidele.

(5) Käesoleva programmi rakendamisel tuleks rõhutada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete vajadusi ja soodustada nende osalemist.

(6) Käesoleva programmi raames teostatavates teadusuuringutes tuleks järgida olulisi eetikapõhimõtteid, sealhulgas Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud põhimõtteid.

(7) Komisjoni teatise "Naised ja teadus" ning sama teemat käsitlevate nõukogu 20. mai 1999. aasta resolutsiooni ⁽⁵⁾ ja Euroopa Parlamendi 3. veebruari 2000. aasta resolutsiooni kohaselt rakendatakse tegevuskava, mille abil püütakse suurendada ja tugevdada naiste osa teaduses ja uurimistöös; vaja on veelgi tõhusamaid meetmeid.

(8) Käesolevas programmis osalemist õhutatakse programmi sisu, tingimusi ja korda käsitleva vajaliku põhjaliku teabe avaldamise kaudu, tehes selle võimalikele osalejatele, sealhulgas assotsieerunud kandidaatriikide ja teiste assotsieerunud riikide võimalikele osalejatele aegsasti kättesaadavaks. Võetakse konkreetseid meetmeid arengumaade, Vahemere riikide (sealhulgas Lääne-Balkani alad) ning Venemaa ja uute iseseisvate riikide teadlaste ja teadusasutuste osalemise toetuseks.

(9) Käesolevat programmi tuleks rakendada paindlikul, tõhusal ja läbipaistval viisil, võttes eeskätt arvesse teaduse, tööstuse, kasutajate ja ühenduse poliitika vastavaid huve. Programmi raames teostatavad teadusuuringud tuleks vajaduse korral kohandada ühenduse poliitika ning teaduse ja tehnoloogia arenguga.

(10) Tuleks hõlbustada ühenduse äärepoolseimate piirkondade osalemist ühenduse teadusuuringutes ja tehnoloogiaarenduses, kasutades asjakohaseid mehhanisme, mis vastavad nende piirkondade konkreetsele olukorrale.

⁽¹⁾ EÜT C 181 E, 30.7.2002, lk 72.

⁽²⁾ Arvamus on esitatud 12. juunil 2002 (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata).

⁽³⁾ EÜT C 221, 17.9.2002, lk 97.

⁽⁴⁾ EÜT L 232, 29.8.2002, lk 1.

⁽⁵⁾ EÜT C 201, 16.7.1999, lk 1.

(11) Käesoleva otsuse rakendamiseks vajalikud meetmed tuleks vastu võtta vastavalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusele 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused. ⁽¹⁾

(12) Komisjon peaks õigeaegselt korraldama käesoleva programmiga hõlmatud valdkondades võetud meetmete täielikel rakendusandmetel põhineva sõltumatu hindamise, pidades silmas programmi panust Euroopa teadusruumi loomisse; nimetatud hindamine peaks kõigi asjaosaliste puhul toimuma avatuse vaimus.

(13) Teadus- ja tehnikauuringute komiteega on programmi teadusliku ja tehnoloogilise sisu osas konsulteeritud,

2. Eriprogrammi rakendamise vahendid on määratletud raamprogrammi I ja III lisas ja neid kirjeldatakse käesoleva otsuse III lisas.

3. Eriprogrammi suhtes kohaldatakse osalemise ja levitamise eeskirju.

Artikkel 5

1. Komisjon koostab eriprogrammi rakendamise tööprogrammi, sätestades üksikasjalikumalt I lisas ettenähtud eesmärgid, teadus- ja tehnoloogiaprioriteedid ning rakendamise ajakava.

2. Tööprogrammis võetakse arvesse liikmesriikide, assotsieerunud riikide ning Euroopa ja rahvusvaheliste organisatsioonide vastavaid teadusuuringuid. Vajaduse korral seda ajakohastatakse.

Artikkel 6

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Vastavalt otsusele nr 1513/2002/EÜ (edaspidi "raamprogramm") võetakse ajavahemikuks 30. septembrist 2002 kuni 31. detsembrini 2006 vastu teadusruumi struktureerimise eriprogramm (edaspidi "eriprogramm").

2. Eriprogrammi eesmärgid ning teadus- ja tehnoloogiaprioriteedid on sätestatud I lisas.

Artikkel 2

Raamprogrammi II lisa kohaselt on selle eriprogrammi elluviimiseks vajaliku summa suurus 2 605 miljonit eurot, millest kuni 6,0 % moodustavad komisjoni halduskulud. Selle summa suunav jaotus on esitatud käesoleva otsuse II lisas.

Artikkel 3

Kõik eriprogrammi alla kuuluvad teadusuuringud peavad toimuma olulisi eetikapõhimõtteid järgides.

Artikkel 4

1. Ühenduse finantsosalust eriprogrammis käsitlevad üksikasjalikud eeskirjad on sätestatud raamprogrammi artikli 2 lõikes 2.

1. Eriprogrammi rakendamise eest vastutab komisjon.

2. Artikli 7 lõikes 2 sätestatud korda kohaldatakse järgmiste meetmete vastuvõtmiseks:

— artikli 5 lõikes 1 nimetatud tööprogrammi koostamine ja ajakohastamine, mis hõlmab prioriteetseid vahendeid ja kõiki nende kasutuse hilisemaid muutusi, samuti projektikonkursi sisu ning kohaldatavaid hindamis- ja valikukriteeriume;

— ühenduse teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse rahastamise kinnitamine, kui käesoleva programmi kohase ühenduse panuse ettenähtud summa on 0,6 miljonit eurot või rohkem;

— raamprogrammi artikli 6 lõikega 2 ettenähtud välishindamisega seotud volituste koostamine;

— II lisas sätestatud summa suunava jaotuse võimalik korrigeerimine.

Artikkel 7

1. Komisjoni abistab komitee.

2. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 4 ja 7.

Otsuse 1999/468/EÜ artikli 4 lõike 3 kohaseks tähtjaks kehtestatakse kaks kuud.

⁽¹⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

Artikkel 9

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Artikkel 8

1. Komisjon annab raamprogrammi artikli 4 kohaselt korrapäraselt aru eriprogrammi rakendamise üldisest edenemisest; aruanne sisaldab ka teavet finantsaspektide kohta.

Brüssel, 30. september 2002

2. Komisjon korraldab eriprogrammiga hõlmatud valdkondades võetavate meetmete osas raamprogrammi artikliga 6 ettenähtud sõltumatu järelevalve ja hindamise.

Nõukogu nimel

eesistuja

B. BENDTSEN

I LISA

TEADUSLIKUD JA TEHNOLOOGILISED EESMÄRGID NING TEGEVUSE PÕHIJOOSED

1. Sissejuhatus

Käesolevas programmis pööratakse tähelepanu teatavatele Euroopa teadustöö kõigis valdkondades avalduvatele peamistele struktuurilistele kitsaskohtadele, mis tõenäoliselt mõjutavad järjest rohkem Euroopa Liidu valmisolekut täita oma kodanike soove teadmuslikumaks muutuva majanduse ja ühiskonna tingimustes. Programmi eesmärgid on järgmised:

- tõhustada kõigil tasanditel teadusuuringute tulemuste muutmist kasutuskõlblikeks kaubanduslikku väärtust omavateks uuendusteks;
- soodustada uurimissuutlikkuse peamise alustala, inimressurside, arengut ning teadustöötajate ja nende oskuste ja teadmiste liikuvust Euroopa riikide vahel ning Euroopasse;
- soodustada teadustöö kõrgeima taseme infrastruktuuride arendamist ja ajakohastamist endisest otstarbekamal ja majanduslikult kõige tõhusamal viisil ning teha uurimisvahendid ja nendega seotud ressursid neid kasutada oskavatele teadustöötajatele kogu Euroopas üldiselt kättesaadavaks;
- arendada teadustöö ja elanikkonna vahelise üldise konstruktiivse ja tõhusa side ja dialoogi vahendeid, et kogu ühiskond oleks paremini teavitatud ja mõjutaks konstruktiivsemalt teaduse, tehnoloogia ja innovatsiooni tulevast arengut ja haldamist. ⁽¹⁾

Käesoleva programmi raames toimuvat tegevust saab selle laadi ja rakendamise vahendite tõttu kohaldada kõigi teadustöö- ja tehnoloogiavaldkondade suhtes. Sel tegevusel on täpsemad eesmärgid, mis eristavad seda raamprogrammi teistes osades, nagu programmi "Euroopa teadusruumi integreerimine ja tugevdamine" raames selles programmis Euroopa Liidu teadustöö jaoks määratletud prioriteetsetes uurimisvaldkondades toimuvast tegevusest ning täiendavad seda; erilist tähelepanu pööratakse selle tegevuse ühtsuse tagamisele.

See vastastikune täiendus kajastub järgmises:

- käesoleva programmiga hõlmatud tegevuse rakendamisest tulenevad paremad võimalused inimressurside arendamiseks ja teadmiste üleandmiseks muu hulgas nii prioriteetsetes uurimisvaldkondades kui ka laialdasemalt kasutatavates teadustöö infrastruktuurides, mis ületavad prioriteetsete valdkondade piirid;
- järjepidevate asjakohaste meetodite ja vahendite kasutamine, et teadustöö kaudu edendada innovatsiooni ja paremini sobitada teadustööd ja ühiskonna vajadusi; järjepideva raamistiku loomine selliste meetmete rakendamisele, mis on suunatud inimressursidele, infrastruktuuri toetamisele ja eetilisele teadustööle; neid meetmeid võib muu hulgas rakendada seoses integreeritud projektide ja pädevusvõrgustikega.

Soodustatakse kandidaatriikide osalemist programmis.

Käesoleva programmi rakendamisel ja sellest tulenevate teadusuuringute teostamisel tuleb järgida olulisi eetikapõhimõtteid. Nende hulka kuuluvad muu hulgas Euroopa Liidu põhiõiguste harta põhimõtted, inimväärikuse ja -elu kaitse, isikuandmete ja eraelu puutumatus ning loomade ja keskkonna kaitse kooskõlas ühenduse õiguse ning vastavate rahvusvaheliste konventsioonide ja tegevusjuhenditega, nagu Helsingi deklaratsioon viimase redaktsiooniga, Oviedos 4. aprillil 1997 allkirjastatud Euroopa Nõukogu inimõiguste ja biomeditsiini konventsiooniga, Pariisis 12. jaanuaril 1998 allkirjastatud inimeste kloonimise keelamist käsitleva lisaprotokolliga, ÜRO lapse õiguste konventsiooniga, Unesco poolt vastuvõetud inimgenoomi ja inimõiguste ülddeklaratsiooniga ja vastavate Maailma Tervishoiuorganisatsiooni resolutsioonidega.

⁽¹⁾ Programmi ühtse rakendamise hõlbustamiseks tasub komisjon kehtestatud juhendi kohaselt programmi komitee iga päevakorras määratletud koosoleku korral ühe esindaja kulud liikmesriigi kohta ja ühe eksperdi/nõuandja kulud liikmesriigi kohta nende päevakorraküsimuste osas, mille puhul liikmesriigilt eeldatakse eriteadmisi.

Arvesse võetakse ka biotehnoloogia eetika nõustajate Euroopa töörühma (1991–1997) ning teaduse ja uute tehnoloogiate eetika töörühma arvamusi (alates aastast 1998).

Uurimisprojektides osalejad peavad järgima kehtivaid õigusakte nendes riikides, kus teadustöö toimub. Vajaduse korral peavad uurimisprojektides osalejad enne teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse alustamist taotlema vastavate eetikakomiteede heakskiitu. Delikaatseid küsimusi käsitlevad ettepanekud vaadatakse korrapäraselt läbi ka eetika seisukohast lähtudes. Erijuhtudel võib see aset leida projekti rakendamise ajal.

Käesoleva programmi raames ei rahastata järgmisi teadustöö valdkondi:

- paljunduseesmärgil tehtavale inimeste kloonimisele suunatud teadusuuringud;
- inimese genotüübi muutmisele suunatud teadusuuringud, mis võivad sellised muudatused päritavaks muuta; ⁽¹⁾
- teadusuuringud, mis on suunatud inimese embrüote loomisele üksnes teadustöö eesmärgil või tüvirakkude saamiseks muu hulgas somaatiliste rakkude tuuma siirdamise abil.

Vastavalt loomade kaitset ja heaolu käsitlevale Amsterdami protokollile tuleb loomkatsed võimaluse korral alati asendada alternatiivsete katsetega. Loomade kannatusi tuleb vältida või vähendada niipalju kui võimalik. See kehtib eelkõige (direktiivi 86/609/EMÜ ⁽²⁾ kohaselt) inimesega lähisuguluses olevate liikidega tehtavate katsete puhul. Loomade genotüübi muutmine ja loomade kloonimine võivad kõne alla tulla ainult sel juhul, kui nende eesmärgid on eetilistelt põhjendatud, loomade heaolu on tagatud ja järgitakse bioloogilise mitmekesisuse põhimõtteid.

2. Teadustöö ja innovatsioon

Eesmärgid

Üldine eesmärk on tunduvalt parandada innovatsiooni taset Euroopas nii lühikese, keskmise kui pika aja jooksul, soodustades teadustöö ja innovatsiooni integratsiooni ning püüdes luua ühtsemat ja innovatsioonisõbralikumat poliitikat ja reguleerivat keskkonda kogu Euroopa Liidus.

Selle eesmärgi saavutamiseks ning vastavalt komisjoni teatisele "Teadmuspõhise majanduse innovatsioon" võetakse mitmes konkreetses valdkonnas meetmeid, mis vastastikku täiendavad ja toetavad nii üksteist kui ka meetmerühma "Euroopa teadusruumi integreerimine ja tugevdamine" raames võetavaid meetmeid. Need on keskendatud osalejate — teadustöötajate, tootjate, investorite ning Euroopa, riigi ja piirkondliku tasandi ametivõimude ja teiste — teadmiste, arusaamise ja võimete parandamisele, soodustades nendevahelist intensiivsemaid ja viljakamaid suhteid ning pakkudes neile strateegilist teavet ja teenuseid ning arendades uusi meetodeid ja vahendeid nende püüdluste toetamiseks. Kõigi nende meetmete alus on üldpõhimõte, et innovatsiooni ei tohi teadustööst lahutada; meetmete ülesanne on tugevdada teadustöö ja innovatsiooni sidet alates teadusuuringute algusest kuni tulemuste elluviimiseni.

Nimetatud tegevuse struktuurimõju tugevdamiseks toimub see vajaduse korral koostöös teiste piirkondliku, riigi või Euroopa tasandi foorumite või organisatsioonidega, nagu Euroopa Investeeringuspangaga (EIP) ja Euroopa Investeeringufondiga algatuse "Innovatsioon 2000" raames, ning kooskõlas asjaomase valdkonna struktuurifondide meetmetega.

⁽¹⁾ Sugunäärmevähi raviga seotud teadusuuringuid võib rahastada.

⁽²⁾ EÜT L 358, 18.12.1986, lk 1.

Kavandatav tegevus

a) *Osaleja- ja kasutajavõrkude loomine ja nende koostoime soodustamine*

Innovatsioonisüsteemide tõhusus sõltub osalejate koostoime ja teabevahetuse intensiivsusest. Nimetatud tegevuses osalevate Euroopa võrkude eesmärk on muu hulgas teadustöö ja tööstuse ning ettevõtluse ja rahastamise vaheliste sidemete parandamine. Tegevus hõlmab järgmist: kohalike ja piirkondlike algatuste soodustamine ja valideerimine, et edendada uuenduslike ettevõtete loomist ja arengut; kasutajate osalemine innovatsiooniprotsessis; heade tavade vahetus ja riikidevahelise koostöö rakendamine, hõlmates ülikoole, inkubaatoreid, riskikapitalifonde jne; tavade optimeerimine, pidades silmas sidet, koolitust ning teadmiste üleandmist ja jagamist ülikoolide, ettevõtete ja finantsmaailma vahel.

b) *Piirkondadevahelise koostöö soodustamine*

Piirkondlik tasand sobib kõige paremini selliste innovatsioonistrateegiate ja -programmide kindlaksmääramiseks, mis hõlmavad peamisi kohalikke osalejaid. Selle regionaalpoliitika ja struktuurifondide raames toimuva tegevusega tihedas koostöös toimuva tegevuse eesmärk on järgmine:

- soodustada konkreetseid innovatsiooniga seotud teemasid käsitleva teabe vahetust;
- hõlbustada heade tavade levitamist ja rakendada innovatsioonistrateegiaid Euroopa Liiduga ühineda kavatsevate riikide eri piirkondades ning
- soodustada Euroopa tasandil edukaks osutunud kavade või meetmete elluviimist piirkondlikul ja piirkondadevahelisel tasandil.

c) *Uute vahendite ja lähenemisviiside katsetamine*

Selle tegevuse eesmärk on katsetada uusi innovatsioonikontseptsioone ja -meetodeid, mis on eelkõige seotud innovatsiooniprotsessi probleemsete kohtadega. See tegevus hõlmab järgmist:

- uute riigi või piirkondlikul tasandil kohaldatavate kontseptsioonide katsetamine Euroopa tasandil, et soodustada innovatsiooni ja uuenduslike ettevõtete rajamist;
- tunnustatud meetodite, vahendite või tulemuste uues kontekstis taaskasutamise ja/või ärakasutamise potentsiaali analüüs ja
- integreeritud tegevusaluste kindlaksmääramine, et võimaldada innovatsiooni sotsiaal-tehnilisi protsesse käsitlevate teadmiste ja oskusteabe sissetoomist ja levitamist.

d) *Teenuste loomine ja konsolideerimine*

Euroopa teadusruumi loomine ja Euroopa innovatsioonisüsteemide järkjärguline integreerimine eeldab teavet ja teenuseid, mis ei piirdu riigi tasandil ebaühtlaselt olemasoleva teabe ja teenustega. Elluviidav tegevus hõlmab järgmist:

- teadustöö ning innovatsiooni ja teabe CORDIS-teenistus, mida erinevate sihtrühmadeni jõudmiseks täiendatakse muude massiteabevahenditega;
- innovatsiooni levikeskuste võrk, mille geograafilist hõlmavust järjest laiendatakse ning mida täiendatakse teadmiste ja tehnoloogiate riikidevahelise üleandmise soodustamise vahenditega ja
- teabe- ja tugiteenused sellistes valdkondades nagu intellektuaal- või tööstusomand ja juurdepääs innovatsiooni rahastamise allikatele.

e) *Majandus- ja tehnoloogiateadmiste siivendamine*

Teadmuspõhises majanduses on majandus- ja tehnoloogiateadmised konkurentsile rajatud teadustöö ja innovatsioonistrateegiate oluline komponent. Tegevus keskendatakse innovatsioonis osalejatele: väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele, teadlastele-ettevõtjatele ja investoritele. Tegevus hõlmab peamiselt nimetatud osalejatega või nende heaks töötavaid vahendajaid ning majandus- ja tehnoloogiateadmisi omavaid organisatsioone. See tegevus on keskendatud konkreetsetele teadus- ja tehnoloogiateemadele või tööstussektoritele ja võib hõlmata järgmist:

- innovatsiooni edendamine väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes eeskätt tegevuse abil, mille eesmärk on hõlbustada nende ettevõtete osalemist ühenduse uurimisprogrammides;
- sellise teabe kogumise, analüüsi ja levitamise toetamine, mis käsitleb teaduse ja tehnoloogia arengut, rakendamist ja turgu ja mis võib sidusrühmadele abiks olla ning
- majandus- ja tehnoloogiateadmiste valdkonna heade tavade kindlaksmääramine ja levitamine.

f) *Ühenduse uurimisprojektide innovatsiooni analüüs ja hindamine*

Ühenduse projektide raames teostatavad teadusuuringud ja innovatsioon on eeskätt pädevusvõrgustike ja integreeritud projektide puhul külluslik innovatsiooni takistus ja nende ületamise viise käsitleva teabe allikas. Takistuste ületamise viiside järelanalüüs hõlmab järgmist:

- ühenduse projektide innovatsiooni soodustamiseks võetud meetmeid, ettetulnud takistusi ja nende ületamiseks vaja läinud meetmeid käsitleva teabe kogumine ja analüüs;
- ühenduse projektidest saadud kogemuste võrdlemine muudest riiklikest või valitsustevahelistest programmidest saadud kogemustega ning saadud teabe valideerimine ja
- selle teabe aktiivne levitamine ettevõtete ning teiste teadmiste loomises ja kasutamises osalejate hulgas.

3. Inimressursid ja liikuvus

Tänapäeva teadmusühiskond sõltub oluliselt oma võimest toota, üle anda ja kasutada teadmisi. See eeldab kognitiivsete ressursside mobiliseerimist, alustades teadlaskonnast. Inimressursside ja liikuvuse meetme strateegiline üldeesmärk on laialdaselt toetada Euroopa teadustöösüsteemi arvukate ja dünaamiliste maailmatasemel inimressursside arengut, võttes arvesse teadustööle iseloomulikku rahvusvahelist ulatust.

Euroopa teadusruumi edukaks loomiseks edendatakse teadustöötajate liikuvust. Selleks nähakse ette ühtsed meetmed, mis suuresti põhinevad teadustöötajate struktureeritud liikuvuskavade rahastamisel. Need meetmed on põhiliselt suunatud teaduspädevuse arendamisele ja üleandmisele, teadlaste karjääriväljavaadete konsolideerimisele ja laiendamisele ning tiptaseme edendamisele Euroopa teadustöös. Asjaomaste meetmete puhul kasutatakse laialdaselt tuntud Marie Curie nime.

Nimetatud tegevus on avatud kõigile teadusuuringute ja tehnoloogia valdkondadele, mis annavad oma panuse ühenduse teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse eesmärkide saavutamisse. Et siiski arvestada Euroopa vajaduste arengut selle valdkonnas, säilitatakse prioriteetide täpsustamise võimalus näiteks teadusharude, osalevate piirkondade, teadusorganisatsioonide ning sihtrühmadesse kuuluvate teadustöötajate, eriti naiste ja nooremate teadustöötajate arenguvarude osas, ning võetakse arvesse Euroopa kõrghariduses koostoime loomiseks võetavaid meetmeid.

Tähelepanu pööratakse järgmisele:

- naiste osalemine kõigis meetmetes ning sobivad abinõud õiglasema tasakaalu saavutamiseks teadustööd tegevate meeste ja naiste vahel;
- liikuvusega seotud isiklikud asjaolud eelkõige perekonna, teenistuskäigu arengu ja keelte osas ja
- teadusuuringute areng Euroopa Liidu ja assotsieerunud kandidaatriikide ebasoodsamates piirkondades ja vajadus suurema ja tõhusama koostöö järele eri teadusharude ning ülikoolide ja ettevõtete, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete vahel.

Euroopa teadustöö inimpotentsiaali edasiseks tugevdamiseks on nimetatud tegevus suunatud ka parimate kõige lootustandvamate teadustöötajate kaasahaaramisele, ⁽¹⁾ Euroopa teadlaste väliskoolituse edendamisele ja väljaspool Euroopat elavate Euroopa teadlaste tagasipöördumise stimuleerimisele.

Võetavad meetmed

Rakendatakse neli peamist meetmekategooriat:

a) *Vastuvõtjaasutustele ettenähtud meetmed*

Esimese kategooria meetmed on suunatud uurimisvõrkude ja -organisatsioonide ning ettevõtete (sealhulgas eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete) toetamisele teadlaste riikidevahelise koolituse ja liikuvuse struktureeritud üldkavade kasutuselevõtmisel ning teadustöö haldamise ja eetikaga seotud pädevuse arendamise ja üleandmise toetamisele. Nimetatud meetmetel peab olema tugev struktureeriv mõju Euroopa teadustöösüsteemile, sest nende abil õhutatakse eeskätt noori teadlasi teadlaskarjääri jätkama.

Käesoleva meetmekategooria koolituselemendid suunatakse teadlaskarjääri alguses (tavaliselt esimesed neli aastat) olevatele teadustöötajatele, kes valmistuvad doktorikraadi saamiseks, pädevuse ja teadmiste üleandmine hõlmab kogenumaid teadustöötajaid. Lisaks peavad need meetmed soodustama liikuvust erinevate sektorite vahel.

- Marie Curie nimelised teadustöötajate koolitusvõrgustikud — Need võrgustikud võimaldavad tunnustatud rahvusvahelise mainega uurimisrühmadel täpselt määratletud ühisuurimisprojektide raames koos formuleerida ja rakendada teadustöötajate struktureeritud koolitusprogrammi konkreetses uurimisvaldkonnas. Võrgustikud võimaldavad teadustöötajate koolituse ja erialase enesetäiendamise ühtset, kuid paindlikku raamistikku eriti nende teadlaskarjääri alguses. Lisaks on võrgustike eesmärk saavutada kvalifitseeritud teadustöötajate kriitiline mass eeskätt väga spetsialiseeritud ja/või killustatud valdkondades ning aidata ületada institutsioonide ja teadusharude vahelisi piire eelkõige mitme teadusharu vaheliste teadusuuringute edendamise kaudu. Lisaks võimaldavad need võrgustikud Euroopa Liidu ja assotsieerunud kandidaatriikide ebasoodsamaid piirkondi otseselt ja tõhusalt kaasa haarata Euroopa rahvusvaheliselt tunnustatud uurimiskoostöösse. Osalejatele jäetakse võrgustike toimimise üksikasjade määratlemisel oluline autonoomia ja avar tegutsemisruum. Teadustöötajate koolitusvõrgustike töö kestus on tavaliselt neli aastat ja vastavaid stipendiume antakse kuni kolmeks aastaks, lühiajalised kohalviibimised kaasa arvatud.
- Marie Curie nimelised külalisstipendiumid teadlaskarjääri alguses olevatele teadustöötajatele — Need stipendiumid on suunatud koolitussuutlikkuse tugevdamiseks kõrgharidus- ja teadusasutustele, koolituskustetele ning ettevõtetele. Meede on ette nähtud ametialase karjääri alguses olevatele teadustöötajatele. Meetme puhul keskendutakse konkreetse teadus- ja tehnoloogiapädevuse saavutamisele ja täiendavate oskuste omandamisele. Vastuvõtjaasutused valitakse selle alusel, kuidas need teadustöötajate koolituses on spetsialiseerunud. Stipendiumid võimaldavad kuni kolmeaastast koolitusel viibimist. Käesoleva meetme eesmärk on ka asjaomaste, eeskätt rahvusvahelise doktoriõppega seotud organisatsioonide kooskõlastatav koolitusele lähenemise viis.
- Marie Curie nimelised teadmiste üleandmiseks ettenähtud külalisstipendiumid — Need stipendiumid on suunatud Euroopa organisatsioonidele (ülikoolid, uurimiskeskused, ettevõtted jm), kes peavad arendama uusi pädevusvaldkondi, samuti on need ette nähtud Euroopa Liidu ja assotsieerunud kandidaatriikide ebasoodsamate piirkondade uurimissuutlikkuse parandamiseks. Teadmiste üleandmiseks ettenähtud stipendiumid võimaldavad ülalnimetatud organisatsioonidel võõrustada kogunud teadustöötajaid teadmiste, uurimispädevuse ja tehnoloogia üleandmise eesmärgil. Stipendiumid antakse kuni kaheks aastaks.

⁽¹⁾ Kolmandate riikide teadlaste osalemine ja rahastamine nähakse ette kõigis vastuvõtjaasutustele ettenähtud liikuvusmeetmetes (punkt a) ja ühes üksikisikutele ettenähtud meetmes (punkt b). Sellistel juhtudel võetakse arvesse igat ühenduse ja nende riikide (või riikide rühmade) vahelist vastavat korda ning asjakohaseid raamprogrammis osalemise ja selle rahastamise eeskirju.

- Marie Curie nimelised konverentsid ja koolituskursused — Need võimaldavad noorematel teadustöötajatel õppida mainekate teadustöötajate kogemustest. Toetatakse konkreetset koolitustegevust (sealhulgas virtuaalset), mille puhul rõhutatakse eeskätt Euroopa saavutusi ja huve. Nähakse ette kaks meetmekategooriat: esimene hõlmab toetust ühe korraldaja poolt soovitatavale ja üht või mitut konkreetset teemat käsitlevale ühtsele kõrgetasemeliste konverentside ja/või koolituskursuste (suvekoolid, laborikursused jm) sarjale; teine hõlmab noortele teadustöötajatele antavat toetust nende konkreetse koolitushuvi järgi väljavalitud suurtel konverentsidel osalemiseks. Sellised konverentsid või koolituskursused kestavad tavaliselt mõne päeva, kuid võivad näiteks suvekooli korral kesta ka mõne nädala.

b) *Üksikisikutele ettenähtud meetmed*

See teine meetmekategooria hõlmab üksikutele teadustöötajatele antavat toetust, mis vastab nende konkreetsetele vajadustele ja on suunatud nende individuaalse pädevuse täiendamisele eeskätt multidistsiplinaarsuse ja teadustöö halduse osas nende püüdlisel erialase küpsuse ja iseseisvuse saavutamise poole. Lisaks tegeldakse nende meetmete puhul Euroopa ja kolmandate riikide teadustöötajate vaheliste sidemetega. Nimetatud meetmekategooria hõlmab hulka teadustöötajate geograafilise päritolu ja sihtkoha alusel kindlaksmääratavaid meetmeid. Neis võivad osaleda teadustöötajad, kellel on vähemalt neljaaastane uurimiskogemus või doktorikraad.

- Marie Curie nimelised Euroopa-sisesed stipendiumid — Need võimaldavad Euroopa Liidu ja assotsieerunud riikide kõige lootustandvamatel teadustöötajatel saada teadustöö kaudu koolitust nende isiklikele vajadustele kõige paremini vastavates Euroopa organisatsioonides. Stipendiumi taotleja koostab taotluse koos vastuvõtjaorganisatsiooniga. Uurimisteema valitakse vabalt koos vastuvõtjaga, pidades silmas teadustöötaja teadmiste täiendamist või mitmekesistamist. Nimetatud stipendiumid antakse üheks kuni kaheks aastaks.
- Marie Curie nimelised Euroopast välja suunatud rahvusvahelised stipendiumid — Need stipendiumid on ette nähtud Euroopa Liidu ja assotsieerunud riikide teadustöötajatele, et nad võiksid töötada kolmandate riikide uurimiskeskustes ja laiendada oma rahvusvahelisi teadustöökogemusi. Selle meetme puhul koostatakse järjekindel isiklik koolitusprogramm, mille esimene osa toimub välismaal ja kohustuslik teine osa Euroopas. Stipendiumid peaksid võimaldama piisavalt pikka koolitusperioodi.
- Marie Curie nimelised Euroopasse suunatud rahvusvahelised stipendiumid — Nende stipendiumide eesmärk on äratada kolmandate riikide teadustöötajate huvi töö ja koolituse vastu Euroopas ning arendada vastastikku kasulikku teaduskoostööd Euroopa ja kolmandate riikide vahel. Tärkava ja üleminekumajandusega maadest või arengumaadest pärit teadustöötajatele võidakse anda toetust ka päritoluriiki naasmiseks.

c) *Tiipraseme edendamine ja tunnustamine*

See kolmas meetmekategooria on suunatud Euroopa teadustöötajate tiipraseme edendamisele ja tunnustamisele ning selle nähtavuse ja atraktiivsuse suurendamisele. Selle eesmärk on Euroopa uurimisrühmade loomine eriti uutes ja/või tärkavates uurimisvaldkondades ja Euroopa teadustöötajate isiklike saavutuste esiletõstmine, et toetada nende edasist arengut ja rahvusvahelist mainet ning edendada nende töö tulemuste levitamist kogu teadlaskonnas.

- Marie Curie nimelised tiiprasemestipendiumid — Nende stipendiumide eesmärk on toetada selliste Euroopa uurimisrühmade loomist ja arengut, kelles nähakse arenguvarusid tiiprasemele jõudmiseks eelkõige juhtivate või teadusharude vaheliste teadusuuringute puhul. Stipendiumid antakse kuni neljaks aastaks hästi määratletud uurimisprogrammide alusel.
- Marie Curie nimelised tiiprasemeauhinnad — Nende teadusauhindadega tunnustatakse tiipraseme saavutanud teadustöötajaid, kes on varem saanud ühenduse koolitus- ja liikuvustoetust. Teadustöötajad võivad ise auhinda taotleda või neid võivad soovitada teised.
- Marie Curie nimelised õppetoolid — Need määratakse maailmatasemel teadustöötajatele, et eelkõige neis huvi äratada ja õhutada neid oma karjääri Euroopas jätkama. Selle meetme kestus on tavaliselt kolm aastat. Seda võib arendada koostöös vastuvõtjaasutustele ettenähtud meetmetega.

d) *Tagasipöördumis- ja reintegratsioonimehhanismid*

Marie Curie nimelised tagasipöördumis- ja reintegratsioonistipendiumid on suunatud Euroopa Liidu ja assotsieerunud riikide teadustöötajatele, kelle vähemalt kaheaastane Marie Curie nimelise stipendiumi periood on just lõppenud. Siin on tegemist ühekordse toetusega, mis tuleb ära kasutada ühe aasta jooksul pärast Marie Curie nimelise meetme tähtaja lõppemist. Need stipendiumid antakse teadustöötajatele hästi määratletud projektide alusel. Projekti hinnatakse selle väärtuse põhjal. Nimetatud mehhanism aitab kaasa teadustöötaja erialasele reintegreerumisele ja eelistatakse reintegreerumist päritoluriiki või -piirkonda.

Samasugust, kuid pikaajalisemat (kuni kaks aastat) mehhanismi kohaldatakse nende Euroopa teadustöötajate suhtes, kes on teinud väljaspool Euroopat teadustööd vähemalt viis aastat ja soovivad Euroopasse tagasi pöörduda, olenemata sellest, kas nad on Marie Curie nimelisest meetmest kasu saanud või mitte.

Koostöö liikmesriikide ja assotsieerunud riikidega

Inimressursside ja liikuvuse meetme puhul püütakse kaasfinantseerida algatusi, mis edendavad koostööd ja tekitavad koostoimet riigi ja piirkondliku tasandi programmidega ja nende raames, kui nende programmide eesmärgid vastavad ülalnimetatud toetuskavade eesmärkidele. Selline koostöö luuakse vastavate ühenduse kriteeriumide alusel, pidades silmas kõikide Euroopa Liidu ja assotsieerunud riikide teadustöötajate tegelikku juurdepääsu neile algatustele; sellega täiendatakse riigi ja piirkondliku tasandi programme, võimaldades riigivälistel teadustöötajatel neis osaleda, ja soodustatakse vastastikku tunnustatud teadustöötajate koolituse standardite vastuvõtmist.

Algatuste eesmärk on tugevdada koostööd liikmesriikide ja assotsieerunud riikidega nn lähotoetuse andmisega teadustöötajatele. Selline toetus on Euroopas liikuvate või sinna tagasi pöörduvate teadustöötajate liikuvust edendavate meetmete põhielement. Nimetatud toetus võiks eeskätt olla ette nähtud olemasolevate ja uute riigi või piirkondliku tasandi struktuuride võrgustike loomiseks, et anda välisteadustöötajatele praktilist abi nende liikuvusega seotud küsimustes (juriidilistes, haldus-, perekonna- või kultuuriküsimustes).

Lisaks võiks nimetatud koostöö vastuvõtjaasutustele ettenähtud meetmete tähtsuse suurenedes käsitleda toetustegevuse haldamisega seotud ülesandeid. Selles kontekstis eeldaks individuaalstipendiumilepingute haldamise ja järelevalve alternatiivsete viiside ettenägemine kõigepealt ülesannete ja vastutuse selget piiritlemist vastavalt ühenduse finantsmäärustele ja -eeskirjadele ning vastavate kulude ja tulude analüüside tegemist. Võetakse kasutusele teadustöötajate liikuvuse ning Euroopast ajutiselt emigreerunud teadustöötajate tagasipöördumise järelevalve ja optimeerimise mehhanism. Pidades silmas Euroopa Liidu laienemist, hakatakse sama mehhanismi kasutama ka taotlejariikide teadustöötajate liikuvuse järelevalveks.

Raamprogrammisene koostöö

Inimressursside ja liikuvuse meetme ülesanne on toetada teadustöötajate koolitust ja uurimispädevuse arengut. See tegevus toimub paralleelselt prioriteetsete teemade raames toimuva tegevusega. Samasugused elemendid võivad sisalduda ka raamprogrammi muus tegevuses. Inimressursside ja liikuvuse meede pakub abi nimetatud meetmete hindamise, valiku ja järelevalve järjekindlate kriteeriumide vastuvõtmisel ning meetmete vaheliste ühiste lähenemisviiside edendamisel, et tagada meetmete tihedad seosed ja võimalik koostoime ja saavutada teadustöös osalevate naiste ja meeste õiglane tasakaal.

4. **Teadustöö infrastruktuurid**

Euroopa uurimisrühmade püsimine kõigi teadus- ja tehnoloogiavaldkondade eesliinil sõltub tehnikataseme infrastruktuuride toetusest. Termin "teadustöö infrastruktuurid" hõlmab vahendeid ja ressursse, mis pakuvad teadlaskonnale olulisi teenuseid akadeemilises ja/või tööstusvaldkonnas. Teadustöö infrastruktuurid võivad paikneda ühes kohas (üksik ressurss ühes kohas) ning olla hajutatud (hajutatud ressursside võrk, mis hõlmab GRID-tüüpi mudelitel põhinevaid infrastruktuure) või virtuaalsed (elektronteenus).

Kõnealuse tegevuse üldeesmärk on soodustada tippasemel olevate teadustöö infrastruktuuride võrgustiku arengut Euroopas ja edendada nende infrastruktuuride optimaalset kasutust Euroopa tasandil teadlaskonna poolt osutatud vajaduste kohaselt. Konkreetset eesmärgid on järgmised:

- tagada Euroopa teadustöötajate juurdepääs neile teadustööks vajalikele infrastruktuuridele infrastruktuuri asukohast olenemata;
- toetada Euroopa lähenemisviisi seoses uute teadustöö infrastruktuuride arendamisega (ka piirkondlikul ja piirkondadevahelisel tasandil) ning olemasolevate infrastruktuuride toimimise ja parandamisega (sealhulgas asjakohased ülemaailmse tähtsusega rajatised ja vahendid, mida Euroopas ei ole).

Vajaduse korral rakendatakse käesolevas programmis teadustöö infrastruktuuridele ettenähtud toetust koos raamprogrammi prioriteetsetele teemadele mõeldud ja teiste olemasolevate toetusviisidega.

Rakendatakse viis toetusmeetet:

- Teiste riikide teadlaste juurdepääs. Selle meetme eesmärk on toetada uurimisrühmade (ja üksikute teadustöötajate) uusi võimalusi juurdepääsuks nende töös kõige vajalikumatele peamistele teadustöö infrastruktuuridele. Ühendus rahastab sellistele infrastruktuuridele juurdepääsuks vajalikud tegevuskulud nende uurimisrühmade puhul, kes töötavad muudes liikmesriikides ja assotsieerunud riikides kui kõnealuse infrastruktuuri operaatoreid asukohariigis.
- Integratsioonimeede. Selle meetme eesmärk on toetada põhiteenuste pakkumist teadlaskonnale Euroopa tasandil. Lisaks teiste riikide teadlaste juurdepääsule võib see meede hõlmata koostöövõrgustike rajamist ja toimimist ning selliste ühiste uurimisprojektide teostamist, mis tõstavad asjaomaste infrastruktuuride toimivustaset. Meede soodustab ka selliste puuduste ületamist, mis võivad piirata ettevõtete, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete võimalusi teadustöö tulemusi ära kasutada. Integratsioonimeede valitakse laiaulatusliku, kuid paindliku Euroopa mõõtmega teadus- ja tehnoloogiaprogrammi alusel ja eesmärgiks seatakse vajaduse korral programmi järjepidevus pika aja jooksul. Nimetatud meetet võib rakendada integreeritud infrastruktuurialgatuste ja kooskõlastusmeetmete kaudu.
- Sidevõrgustiku arendamine. Selle olemasolevaid teadustöö infrastruktuure toetava meetme eesmärk on rajada koos infoühiskonna tehnoloogiaid käsitleva prioriteetse uurimisvaldkonnaga omavahel seotud algatuste tihe võrk, luues eelkõige suuremahulise ja kiire sidevõrgustiku kõikidele Euroopa teadustöötajatele (GEANT), spetsiifilised kõrgjõudlusega võrgu- ja testisüsteemid (GRID) ning elektronkirjastamisteenused.
- Ettevalmistavad uuringud. Nende uuringute eesmärk on iga üksikjuhtumi puhul eraldi toetada ühes või mitmes liikmesriigis või assotsieerunud riigis tehtavaid selgesti Euroopa mõõtmega ja huvipakkuvate uute infrastruktuuride teostatavusuuringuid, võttes arvesse kõigi võimalike kasutajate vajadusi ja selgitades järjekindlalt, millised on teiste allikate, sealhulgas EIP või struktuurifondide võimalused neid infrastruktuure rahastada.
- Uute infrastruktuuride arendamine. Selle meetme eesmärk on Euroopa infrastruktuuride optimeerimine, andes piiratud ulatuses toetust piiratud arvule uusi infrastruktuure käsitlevatele projektidele nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, kui sellisel toetusel võib Euroopa lisandväärtust silmas pidades olla kriitiline edasiviiv toime. Selle toetuse abil võib liikmesriikide arvamust nõuetekohaselt arvesse võttes täiendada EIP või struktuurifondide panust nimetatud infrastruktuuride rahastamisse.

Uute infrastruktuuride või nende parandamise rahastamine piirdub üldiselt meetme käivitamiseks vajaliku miinimumiga. Suurem osa infrastruktuuride ülesehitamise ja toimimise kuludest ning kõnealuste infrastruktuuride pikaajalise järjepidevuse kuludest tagatakse riigi ja/või teistest finantseerimisallikatest. Sellist toetust antakse üksnes Euroopa lisandväärtust arvessevõtva üksikasjaliku põhjenduse alusel, milles käsitletakse soovitatud meetme teadus-, juriidilist ja finantsmõõdet. Lairibasidevõrke, mis Euroopa teadusruumi ja e-Euroopa algatuse seisukohast on eriti olulised, tuleks kasutada ka kolmandate riikidega tehtava teaduskoostöö soodustamiseks.

Teadustöö infrastruktuuridele antava toetuse puhul tuleks käesolevas programmis vajaduse korral võtta arvesse olemasolevaid või tulevasti Euroopa teadustöö infrastruktuuride Euroopa mehhanisme (näiteks siseriiklikud uurimis- ja haridusvõrgustikud ja teadustöö infrastruktuure käsitlev Euroopa strateegiafoorum) ning olemasolevate Euroopa ja rahvusvaheliste organisatsioonide (näiteks Euroopa Teadusfond) teadusnõuannet. Nimetatud mehhanismide toetamiseks võib käesoleva programmi raames vajaduse korral rakendada kaasnevaid meetmeid.

5. Teadus ja ühiskond

Teadus ja tehnoloogia kuuluvad tänapäeval ja veelgi enam tuleviku teadmusühiskonnas kõikjal majandus- ja igapäevasesse ellu. Kui soovitakse teaduse ja tehnoloogia arenguvarude täielikku realiseerimist, et tagada Euroopa kodanike elukvaliteedi jätkuv paranemine kõige laiemas tähenduses, tuleb teadlaskonna, tööstuse esindajate, poliitikakujundajate ja kogu ühiskonna vahel luua uusi sidemeid ja tulemuslikum dialoog ning vaja on teadlaste kriitilist mõtlemist ja ühiskondlikele probleemidele reageerimise valmidust.

Selline dialoog ei saa piirduda ainult Euroopa Liiduga. See peab olema rahvusvaheline ning silmas pidama laienemiseväljavaateid ja ülemaailmset konteksti. Et teaduse ja tehnoloogia suhetes ühelt poolt ja kogu ühiskonnas teiselt poolt sisaldub väga palju erinevaid küsimusi ja vastastikmõjusid, tuleb neid kõikides raamprogrammi tegevusvaldkondades arvesse võtta. Käesoleva konkreetse tegevuse ülesanne on arendada asutuste ja asjaomaste meetmete vahelisi struktuurisidemeid ning ühiste võrdlusraamistike ja asjakohaste vahendite ja lähenemisviiside kaudu luua keskpunkt tegevuse suunamiseks selles raamprogrammi erinevate osadega hõlmatud valdkonnas.

Tegevus rakendatakse võrgustike, võrdleva hindamise, heade tavade vahetuse, meetodite arendamise ja nende tundmaõppimise edendamise, uuringute ning siseriiklike pingutuste ühendamise kaudu. Lisaks tuleks luua vajalikud koostoiimed seoses tegevuskava "Teadus ja ühiskond" rakendamisega. Erijuhtudel toetatakse vajaduse korral konkreetset teemat käsitlevaid teadusuuringuid.

a) Teadustöö lähendamine ühiskonnale

Eesmärk on korrapäraselt tutvuda teaduse ja halduse erinevate komponentidega, et luua eeldused paremini ühiskonna vajadustele vastavate poliitiliste otsuste tegemiseks, mis kindlamalt põhinevad teadusel ja milles võetakse samal ajal arvesse ka kodanikuühiskonna probleeme. Selleks on vaja:

- arvesse võtta tõhusat dialoogi, milles käsitletak eeskätt tuleviku poliitikaarengule mõju avaldavaid esilekerkivaid teadus- ja tehnoloogiaküsimusi;
- arendada vajalikke vahendeid teadusalaste võrdlussüsteemide loomiseks ja poliitika eest vastutavatele isikutele teadusnõuande suunamiseks ja
- varustada poliitika eest vastutavad isikud teadusalase ebakindluse, riski ja ettevaatuse hindamise ja haldamise vahenditega.
- Teadus ja haldus: heade tavade analüüs ja toetamine; uute nõustamismehhanismide (nagu kodanike foorumid) arendamine, et edendada kodanikuühiskonna ja sidusrühmade aktiivsemat osalemist poliitika väljatöötamises ja rakendamises, ning otsusetegemiseks vajaliku, kodanikuühiskonnale ja teistele sidusrühmadele kergesti arusaadava teadusalase teabe vahetus; poliitiliste otsuste tegemise protsessi toimimise järelevalve, et hinnata ekspertide, ettevõtete, kodanikuühiskonna ja poliitiliste otsuste tegijate vastastikmõjusid.
- Teadusalased nõuande- ja võrdlussüsteemid: kogemuste ja heade tavade vahetus; kogu maailmas antava teadusnõuande ja otsuse tegemisel selle nõuande kasutuselevõtu viiside järelevalve; usaldusväärsete ja tunnustatud võrdlussüsteemide loomise uute ja paremate meetodite arendamine; muu hulgas Euroopa teadusnõuande komitee ja selle allkomiteede sujuva toimimise ja tõhusa kasutuse tagamine, et võimaldada teadusnõuannet Euroopa teadusruumi arendamiseks.

b) *Vastutustundlik teadustöö ning teaduse ja tehnoloogia rakendamine*

Eesmärk on tagada teaduse kiire arengu kooskõla oluliste eetikapõhimõtetega. Meetmete abil edendatakse vastutustundlikku teadustööd Euroopas, mille puhul uurimisvabaduse nõue sobitatakse paremini ühiskonna- ja keskkonnanõuetega teaduse ja tehnoloogia rakendamisel. Lisaks edendatakse siseriiklike ja rahvusvaheliste poliitiliste otsuste tegijate ja teiste huvitatud rühmade huvides avalikku dialoogi, järelevalvet ja varajase hoiatamise süsteeme eetika- ja sotsiaalvaldkonnas ning tehnoloogia arengust põhjustatud riskide puhul.

- Eetika: Euroopa eetikaorganite ja-meetmete võrgustiku loomine ning teadustöö eetikat käsitleva dialoogi edendamine teiste piirkondadega kogu maailmas; eetikavaldkonna teavitamine ja koolitus; teadusuuringute ja tehnoloogiaarengu tegevusjuhendite kooskõlastamine ja koostamine; teaduse, tehnoloogiaarengu ja nende rakendamise eetika uurimine näiteks seoses infoühiskonna, nanotehnoloogia, inimgeeniuringute ja biomeditsiiniliste uuringute ning toidutehnoloogiaga.
- Kaheldavus, risk ja ettevaatuspõhimõte: selliste heade tavade analüüs ja toetamine, mis käsitlevad ettevaatuspõhimõtte kohaldamist poliitiliste otsuste tegemise erinevates valdkondades ning kaheldavuse ja riski hindamisel, haldamisel ning vastava teabe edastamisel.

c) *Teaduse ja ühiskonna dialoogi tõhustamine; naised ja teadus*

Teaduse ja tehnoloogia vastutustundliku arengu toetamine ei eelda ainult vastavate sidusrühmade vahelist jätkuvat dialoogi, vaid ka üldsuse paremat teadlikkust teaduse ja tehnoloogia edusammudest ja nende võimalikust mõjust ning laiemat arusaamist teadus- ja innovatsioonikultuurist. Eriti on vaja soodustada noorte huvi teaduse vastu, suurendada teadlaskarjääri atraktiivsust ning edendada meeste ja naiste võrdõiguslikkust teadustöös, mis läbi tugevdatakse inimressursse ja parandatakse Euroopa teadustöö taset.

- Üldsuse arusaamine ja usaldus: teabeedastuse toetamine ja Euroopa teadustöö saavutuste tunnustamine; avalikku arvamust mõjutavate tegurite, sealhulgas massi- ja teadusteabevahendite analüüs üldsuse teadlikkuse ja teadmiste suurendamise uute viiside väljatöötamine; kõikide sidusrühmade arutelude soodustamine ja ühiskonna innovatsiooniteadlikkuse stimuleerimine.
- Noorte huvi teadlaskarjääri vastu: algatused, mille eesmärk on õhutada nooremat põlvkonda osalema teadust ja tehnoloogiat ning nende ühiskondlikku mõju käsitlevas arutelus ja suurendada noorte teadus- ja tehnoloogiategadlikkust (näiteks üliõpilaste praktilise koolituse ja koolidega tehtava koostöö kaudu); poistele ja tüdrukutele hariduse tavasüsteemi raames ja väljaspool seda antava teadusteabe esitlemise paremate meetodite arendamine ning teadlaskarjääri ühiskondlike aspektide ja suhtelise atraktiivsuse paremat mõistmist käsitlevate meetmete toetamine.
- Naised ja teadus: meetmed siseriiklike ja piirkondlike poliitikaarutelude stimuleerimiseks, et kaasa tõmmata naisteadlasi ja edendada erasektori osalemist; meeste ja naiste võrdõiguslikkuse järelevalve süsteemi ja sellega seotud tegevuse tõhustamine, et edendada meeste ja naiste võrdõiguslikkust kogu raamprogrammis; erimeetmed teaduse valdkonnas meeste ja naiste võrdõiguslikkuse probleemi parema mõistmise soodustamiseks.

II LISA

ERIPROGRAMMI TÄITMISEKS VAJALIKUKS PEETUD SUMMA SUUNAV JAOTUS

Tegevuse tüübid	Summa (miljon eurot)
Teadustöö ja innovatsioon	290
Inimressursid	1 580
Teadustöö infrastruktuurid	655 ⁽¹⁾
Teadus ja ühiskond	80
Kokku	2 605

⁽¹⁾ Kaasa arvatud kuni 200 miljonit eurot GEANTi ja GRIDi edasiseks arendamiseks.

III LISA

PROGRAMMI RAKENDAMISE VAHENDID

Eriprogrammi rakendamiseks ning kooskõlas otsusega 1513/2002/EÜ ja osalemise ja levitamise eeskirjadega, võib komisjon teaduse ja tehnoloogia kõigis valdkondades kasutada järgmisi vahendeid.

- Konkreetsed innovatsiooni sihtprojektid, mida rakendatakse valdkonnas "Teadustöö ja innovatsioon". Nende projektide eesmärk on uute innovatsioonipõhimõtete ja -meetodite katsetamine, valideerimine ja levitamine Euroopa tasandil.
- Konkreetsed innovatsiooni sihtprojektid, mida rakendatakse valdkonnas "Teadus ja ühiskond". Neil projektidel on täpselt määratletud raskuspunkt ja need rakendatakse vastavalt otstarbele ühel allnimetatud viisil või neid viise omavahel kombineerides:
 - a) uute teadmiste omandamisele suunatud teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse projekt toodete, protsesside või teenuste märgatavaks parandamiseks või uute toodete, protsesside või teenuste väljatöötamiseks või ühiskonna ja ühenduse poliitika muude vajaduste rahuldamiseks;
 - b) tutvustamisprojekt, mille eesmärk on nende uute tehnoloogiate elujõulisuse tõestamine, mis võivad anda majanduslikku kasu, kuid mida ei saa otseselt kasutada kaubanduslikul eesmärgil.
- Integreeritud infrastruktuurialgatused, mida rakendatakse valdkonnas "Teadustöö infrastruktuurid". Nende algatuste abil ühendatakse üheks meetmeks hulk teadustöö infrastruktuuride tugevdamise ja arengu seisukohast olulisi meetmeid, et pakkuda teenuseid Euroopa tasandil. Selleks ühendatakse neis võrgustike loomise meetmed toetusmeetmete (mis on seotud riikidevahelise juurdepääsuga) või teadusuuringutega, mida on vaja infrastruktuuri toimivuse parandamiseks, välja arvatud uutesse infrastruktuuridesse tehtavate investeeringute rahastamine, mis on võimalik üksnes konkreetse toetusmeetmena. Nimetatud algatuste hulka kuulub teadmiste levitamine võimalikele kasutajatele, sealhulgas ettevõtetele ja eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele.
- Inimressursside ja liikuvuse edendamise ja arendamise meetmed, mida rakendatakse valdkonnas "Inimressursid ja liikuvus". Need meetmed on suunatud koolitusele, teadmiste arendamisele või nende üleandmisele. Meetmed hõlmavad füüsiliste isikute, vastuvõtjastruktuuride, sealhulgas koolitusvõrkude, ja Euroopa uurimisrühmade tegevuse toetamist.
- Kooskõlastusmeetmed, mida rakendatakse kõigis programmi valdkondades. Need meetmed on ette nähtud tõhusamat integratsiooni taotlevate teadustöö ja innovatsiooni valdkonnas osalejate kooskõlastatud algatuste edendamiseks ja toetamiseks. Nende hulka kuuluvad konverentside ja koosolekute korraldamine, uuringute teostamine, personali vahetus, heade tavade vahetus ja levitamine, teabesüsteemide ja ekspertrühmade loomine ning vajaduse korral ühisalgatuste määratlemise, korraldamise ja haldamise toetamine.
- Konkreetsed toetusmeetmed, mida rakendatakse kõigis programmi valdkondades. Need meetmed täiendavad raamprogrammi ellurakendamist ja neid võib kasutada abivahendina ühenduse teadusuuringute ja tehnoloogiaarengu poliitika tulevaste abinõude, sealhulgas järelevalve- ja hindamismeetmete ettevalmistamisel. Eelkõige hõlmavad need meetmed konverentside, seminare, uuringuid ja analüüsi, kõrgetasemelisi teadusauhindu ja -konkursse, töö- ja ekspertrühmi, tegevuse toetamist ja tulemuste levitamist, teabe- ja sidetegevust või nende kombinatsiooni olenevalt olukorrast. Need võivad hõlmata ka teadustöö infrastruktuuri toetavaid abinõusid, mis on näiteks seotud riikidevahelise juurdepääsu või ettevalmistava tehnilise tööga (sealhulgas teostatavusuuringud), ja uue infrastruktuuri arendamist.

Komisjon hindab ettepanekuid vastavalt ülalnimetatud õiguslikes vahendites sätestatud hindamiskriteeriumidele.

Ühenduse rahaline toetus tagatakse ülalnimetatud õiguslike vahendite ja teadustööle antava riigiabi käsitleva ühenduse raamistiku kohaselt. Teatavatel juhtudel võib projekt, mis juba saab kasu suurimast võimalikust raamprogrammi raames lubatud kaasfinantseerimisest või üldtoetusest, saada lisatoetust struktuurifondidest vastavalt nõukogu 21. juuni 1999. aasta määrusele (EÜ) nr 1260/99, millega nähakse ette üldsätted struktuurifondide kohta. ⁽¹⁾

Kandidaatriikide osalemise korral võib samadel tingimustel anda lisatoetust ühinemiseelsetest rahastamisvahenditest. Vahemere riikide või arengumaade organisatsioonide osalemisel võib ette näha MEDA-programmi või ühenduse arenguabi rahastamisvahendite panuse.

Asutamislepingu artiklite 169 ja 171 raames võetavaid meetmeid, mis soodustavad käesoleva otsuse I lisas ettenähtud teadus- ja tehnoloogiaeesmärke, võib eriprogrammi kaudu rahaliselt toetada asutamislepingu artiklis 172 sätestatud vastavate otsuste kohaselt. Programmi elluviimisel võib komisjon kasutada tehnilist abi.

(¹) EÜT L 161, 26.6.1999, lk 1.